

Skaidrojums DG REGIO

Par valsts atbalsta nosacījumu piemērošanu infrastruktūras projektos

1. *Leipzig/Halle* tiesa lēmums

(1) Nesenais Vispārējās tiesas spriedums *Leipzig/Halle*¹ lietā nosaka, ka ne tikai lidostas infrastruktūras darbība, bet arī infrastruktūras celtniecība tās turpmākai izmantošanai ir saimnieciska darbība.

(2) Tas, ka lidostas infrastruktūras darbība ir saimnieciska darbība, izriet no konsekventas judikatūras, kas sākās 2000. gadā ar *Aeroports de Paris*². Tādējādi Tiesa paļaujas uz to, ka lidostas noteiktās lidostas nodevas ir uzskatāmas par samaksu par lidostā sniegtajiem pakalpojumiem un tādējādi ir saimnieciska darbība.

(3) *Leipzig/Halle* lietā Tiesa kā nākamo pasākumu pievienoja saikni starp infrastruktūras *izmantošanu* kā saimniecisko darbību un *celtniecību* turpmākai izmantošanai. Tā noteica, ka turpmākas izmantošanas saimnieciskā (nesaimnieciskā) būtība noteikti paredz infrastruktūras celtniecības saimniecisko būtību:

*“aux fins de l'examen du caractère économique de l'activité de FLH dans le contexte du financement public de l'extension de la piste sud, il n'y a pas lieu de dissocier l'activité consistant à construire ou à agrandir une infrastructure, en l'occurrence, la piste sud, de l'utilisation ultérieure qui en est faite et que le caractère économique ou non de l'utilisation ultérieure de l'infrastructure construite détermine nécessairement le caractère de l'activité d'extension.”*³

Turklāt noteiktu darbību klasificēšanai par saimnieciskām darbībām nav svarīgi, vai to veic vai neveic privātais investors, t. i., lai darbību varētu klasificēt kā saimniecisku tai nav jābūt peļņu nesošai.⁴

(4) Tiesa arī atsauca uz noteiktiem darbību veidiem, uz kuriem *neattiecas* šis princips, jo tās attiecas uz atbildības jomu un tāpēc nav saimnieciskas darbības. Tas apstiprina, ka uz pasākumiem, kas saistīti ar apsardzi, drošību, policiju un muitu, kā arī pasākumiem, kas saistīti ar gaisa telpas kontroli un uzraudzību, neattiecas valsts atbalsta nosacījumi.⁵ Iepriekšējos Komisijas lēmumos tika pieņemts, ka arī uz pasākumiem, kas ir saistīti ar apsardzes un policijas funkcijām, ugunsdzēsību un sabiedrības drošību, darba drošību, meteoroloģiskajiem pakalpojumiem un gaisa

---

¹ Apvienotās lietas T-455/08 *Flughafen Leipzig-Halle GmbH and Mitteldeutsche Flughafen AG c/ Commission* un T-443/08 *Freistaat Sachsen and Land Sachsen-Anhalt c/Commission*.

² C-82/01P *Aeroports de Paris vs Commission* [2002] ECR I-9297. Sk. arī T-196/04 *Ryanair v Commission* [2008], ECR II-3643.

³ Apvienotās lietas T-455/08 *Flughafen Leipzig-Halle GmbH and Mitteldeutsche Flughafen AG c/ Commission* un T-443/08 *Freistaat Sachsen and Land Sachsen-Anhalt c/Commission*, §95.

⁴ Apvienotās lietas T-455/08 *Flughafen Leipzig-Halle GmbH and Mitteldeutsche Flughafen AG c/ Commission* un T-443/08 *Freistaat Sachsen and Land Sachsen-Anhalt c/Commission*, §115.

⁵ Lieta C-364/92 *SAT Fluggesellschaft v Eurocontrol*

satiksmes kontroli, neattiecas valsts atbalsts.⁶ Tomēr pasākumus valsts atbildības jomā un saimnieciskā darbība ir jānodala katrā atsevišķā gadījumā.⁷

2. Tiesas lēmuma attiecināšana uz citiem infrastruktūras veidiem

(5) Kopumā dalībvalstis tiecas uzskatīt, ka uz infrastruktūras finansējumu neattiecas valsts atbalsta nosacījumi, jo infrastruktūras celtniecība un darbība ir valsts atbildības jomas uzdevums. Turklāt, ja piekļuve ir brīva un bez diskriminācijas, finansējuma saņēmējam nav nekādu konkrētu priekšrocību. Tādējādi parasti viņi neziņo DG COMP par šādiem pasākumiem (vai, ja ziņo, tas tiek darīts, lai nodrošinātu juridisku pārliecību), kaut arī infrastruktūrai tiek piešķirts valsts finansējums.

(6) Šajā jautājumā līdz šim Komisijas politika daudzās jomās nav bijusi ļoti skaidra. Ilgu laiku ostu un lidostu celtniecība tika uzskatīta par valsts atbildības jomas pasākumu; tika uzskatīts, ka uz sporta stadioniem vai daudzfunkcionālām arēnām piešķirto valsts finansējumu neattiecas valsts atbalsta nosacījumi, ja infrastruktūra ir pieejama dažādiem lietotājiem bez diskriminācijas.

(7) Tomēr pēc lēmuma *Leipzig/Halle* lietā vairs nevar noliegt, ka uz *jebkāda veida infrastruktūras* (izņemot ar apsardzi, drošību utt. saistītu infrastruktūru), kas vēlā tiek izmantota komerciālos nolūkos, finansēšanu attiecas valsts atbalsta nosacījumi. Tas arī nozīmē *a contrario*, ka tikai tādas infrastruktūras, kas vēlāk tiek izmantota komerciālos nolūkos un celta sabiedrības vajadzībām, finansēšana pēc būtības ir atbrīvota no valsts atbalsta nosacījumiem.⁸

(8) Pēdējais ietver, piemēram, valsts ceļus, ko neizmanto koncesionārs, kas ir pieejami sabiedrībai⁹; vai sabiedriskus, nespecializētus parkus, rotaļu laukumus u. c., kas ir pieejami sabiedrībai.

(9) Attiecībā uz dzelzceļiem, dzelzceļa darbības kļūst arvien liberālākas, un tāpēc uz tām attiecas valsts atbalsta nosacījumi: dzelzceļa kravu pārvadājumi un starptautiskie dzelzceļa pasažieru pārvadājumi attiecīgi no 2007. gada janvāra un 2010. gada janvāra ir atvērti konkurencei, pamatojoties uz ES tiesību aktiem.¹⁰ Tomēr attiecībā uz dzelzceļa infrastruktūras pārvaldības darbībām (tostarp dzelzceļa infrastruktūras celtniecību) lēmums par to, vai šīs darbības liberalizēt vai saglabāt likumīgu monopolu, ir jāpieņem dalībvalstīm. ES tiesību akti neuzliek dalībvalstīm par pienākumu liberalizēt infrastruktūras pārvaldību. Tāpēc tas, vai valsts atbalsta nosacījumi ir attiecināmi uz dzelzceļa infrastruktūras celtniecību un pārvaldību, ir atkarīgs no tiesiskās situācijas katrā dalībvalstī.

---

⁶ NN 14/2007 und N 112/2008 – *Deutschland Flughafen Kassel-Calden*

⁷ Apvienotās lietas T-455/08 *Flughafen Leipzig-Halle GmbH and Mitteldeutsche Flughafen AG c/ Commission* un T-443/08 *Freistaat Sachsen and Land Sachsen-Anhalt c/Commission*, §98.

⁸ Valsts finansējums infrastruktūrai neatkarīgi no atbalsta instrumenta (grants, nodokļu atvieglojumi, garantijas, parādu norakstīšana, zemes pārdošana ar atvieglotiem nosacījumiem u.c.).

⁹ Lēmumu pieņemšanas praksē Komisijas ir precizējusi, ka koncesionāra veikta autoceļu celtniecība izraisa valsts atbalsta nosacījumu piemērošanu. Sk., piemēram, Komisijas lēmumu N 134/2007 - *Greece- Thessaloniki* tuneļa projekts; N 151/2009 – atbalsts A1 autoceļa celtniecībai un lietošanai, *Gdansk-Torun* posmā

¹⁰ No otras puses, iekšzemes pasažieru pārvadājumi ir liberalizēti (daļēji) tikai dažādās dalībvalstīs.

(10) No otras puses, tādai infrastruktūrai, kas tiek izmantota komerciālos nolūkos un ir saistīta ar ostām¹¹, lidostām¹², stadioniem¹³, atkritumu pārstrādes rūpnīcām¹⁴, kā arī noteiktai pētniecības un attīstības, enerģētikas¹⁵ un platjoslas infrastruktūrai *prima facie* tiek piemēroti valsts atbalsta nosacījumi un par to ir jāziņo DG COMP.

(11) Paliel tikai daži infrastruktūras veidi, uz kuru finansējumu neattiecas valsts atbalsta nosacījumi. Tiklīdz infrastruktūra tiek izmantota komerciālos nolūkos, tās celtniecība ir uzskatāma par saimniecisku darbību un projekts ir uzskatāms par pakļautu valsts atbalsta nosacījumiem.¹⁶ Tāpēc mēs aicinām DG REGIO konsultēties ar DG COMP par lieliem infrastruktūras projektiem pēc iespējas ātrāk, sevišķi attiecībā uz infrastruktūras projektiem vienā no iepriekš minētajām nozarēm un kur visticamāk būs piemērojami valsts atbalsta nosacījumi. Turklāt dalībvalstīm ir jālūdz (iepriekš) ziņot DG COMP par jebkādu atbalstu investīcijām infrastruktūras celtniecībā un/vai darbībā pirms paredzētā līdzfinansējuma piešķiršanas datuma, jo šādu infrastruktūras projektu izvērtēšana obligātās oficiālās ziņošanas kārtības ietvaros var būt laikietilpīga.

---

¹¹ Sk., piemēram, N 44/2010 - LV Paziņojums par publisko finansējumu ostas infrastruktūrai Krievu salā, lai pārvietotu ostas darbības ārpus pilsētas centra

¹² Sk. 2. vēri

¹³ Piemēram, SA.31722 – HU – Sporta infrastruktūras attīstības shēma

¹⁴ Sk., piemēram, N 350/2002 – IE – Atkritumu pārstrādes infrastruktūra

¹⁵ Piemēram, N 594/2009 – Polijas gāzes pārvades tīkls

¹⁶ Lēmums *Leipzig/Halle* lietā sevišķi attiecas uz jaunas infrastruktūras *celtniecību* (šajā gadījumā jauna skrejceļa) un tā valsts finansējumu, izmantojot *investīciju atbalstu*. *Darbības atbalsta* piešķiršana infrastruktūras pārvaldniekam jau esošas infrastruktūras uzturēšanai nav ietverta spriedumā. Tomēr tas pats princips, kas attiecas uz investīciju atbalstu, piemērojams arī darbības atbalstam, t. i., ja infrastruktūras pārvaldnieks veic saimniecisko darbību, darbības atbalsta piešķiršana ir pakļauta valsts atbalsta nosacījumiem.

Principi		Atsauce
<p>Lēmuma <i>Leipzig/Halle</i> lietā galvenie principi</p> <ul style="list-style-type: none"> - izmantošanas saimnieciskā būtība noteikti paredz infrastruktūras celtniecības saimniecisko būtību - darbībai nav jābūt peļņu nesošai, lai tā būtu uzskatāma par saimniecisku - pasākumus valsts atbildības jomā un saimnieciskā darbība ir jānodala katrā atsevišķā gadījumā - tikai uz komerciālos nolūkos neizmantotas infrastruktūras celtniecību neattiecas valsts atbalsta noteikumi 		<p>Apvienotās lietas T-455/08 un T-455/08</p>
Infrastrukturā veidi	Piezīme	Atsauce
Lidosta	Sk. lēmumu <i>Leipzig/Halle</i> lietā	Apvienotās lietas T-455/08 un T-455/08
Apsardzes, drošības, policijas, muitas darbības, gaisa telpas uzraudzība, ugunsdzēsība, meteoroloģiskie pakalpojumi un gaisa satiksmes kontrole	Šīs darbības ir valsts atbildības jomā	C-264/92 Eurocontrol, NN 14/2007 un N 112/2008, <i>Flughafen Kassel-Calden</i>
Ostas, stadioni un daudzfunkcionālas arēnas, atkritumu pārstrādes rūpnīcas, trošu ceļi, slēpotāju pacēlāji, tirdzniecības centri, uzņēmējdarbības centri u. c.	<i>Prima facie</i> saimnieciskā darbība; ja infrastruktūra tiek izmantota komerciālos nolūkos, arī infrastruktūras celtniecība ir saimnieciska darbība	Lēmuma <i>Leipzig/Halle</i> lietā rezultātā
Noteikta pētniecības un attīstības, enerģētikas un platjoslas infrastruktūra		
Valsts ceļi, kas netiek izmantoti komerciālos nolūkos	Šīs darbības ir valsts atbildības jomā	<i>A contrario</i> lēmuma <i>Leipzig/Halle</i> lietā piemērošana
Valsts parki, rotaļu laukumi u. c., kas netiek izmantoti komerciālos nolūkos		
Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldība	Atkarībā no situācijas dalībvalstī, vai infrastruktūras pārvaldītājs darbojas kā likumīgs monopols un tirgus nav liberalizēts	
<p>NB: saraksts nav pilnīgs; šajā paskaidrojumā minētie vispārīgie principi ir piemērojami visu veidu infrastruktūrai, kas tiek izmantota komerciālos nolūkos.</p>		